

Skąd wiemy czy żywność jest bezpieczna czyli system wczesnego ostrzegania

Główny Inspektorat Sanitarny
Krajowy Punkt Kontaktowy RASFF
Marzec 2015

Kontrole urzędowe

- Cel: sprawdzenie czy wymagania prawa żywnościowego są spełniane przez przedsiębiorców, którzy są odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa żywności
- Metody: rutynowy nadzór i bardziej intensywne kontrole (inspekcje, weryfikacje, audyty, pobieranie próbek i ich badanie), na podstawie udokumentowanych procedur, najczęściej bez wcześniejszego uprzedzenia

Zadania RASFF

RASFF jest systemem służącym do **wymiany informacji, pomiędzy organami urzędowej kontroli**, o żywności, paszy i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych prowadzonych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

Podstawy prawne

- Artykuł 50 – 52 Rozporządzenia (WE) nr 178/2002
- Rozporządzenie Komisji (UE) 16/2011
- Rozporządzenie (WE) nr 183/2005

W Polsce:

- Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25.08.2006, z późn. zm.
- Ustawa o Inspekcji Weterynaryjnej z dnia 29.01.2004, z późn. zm.

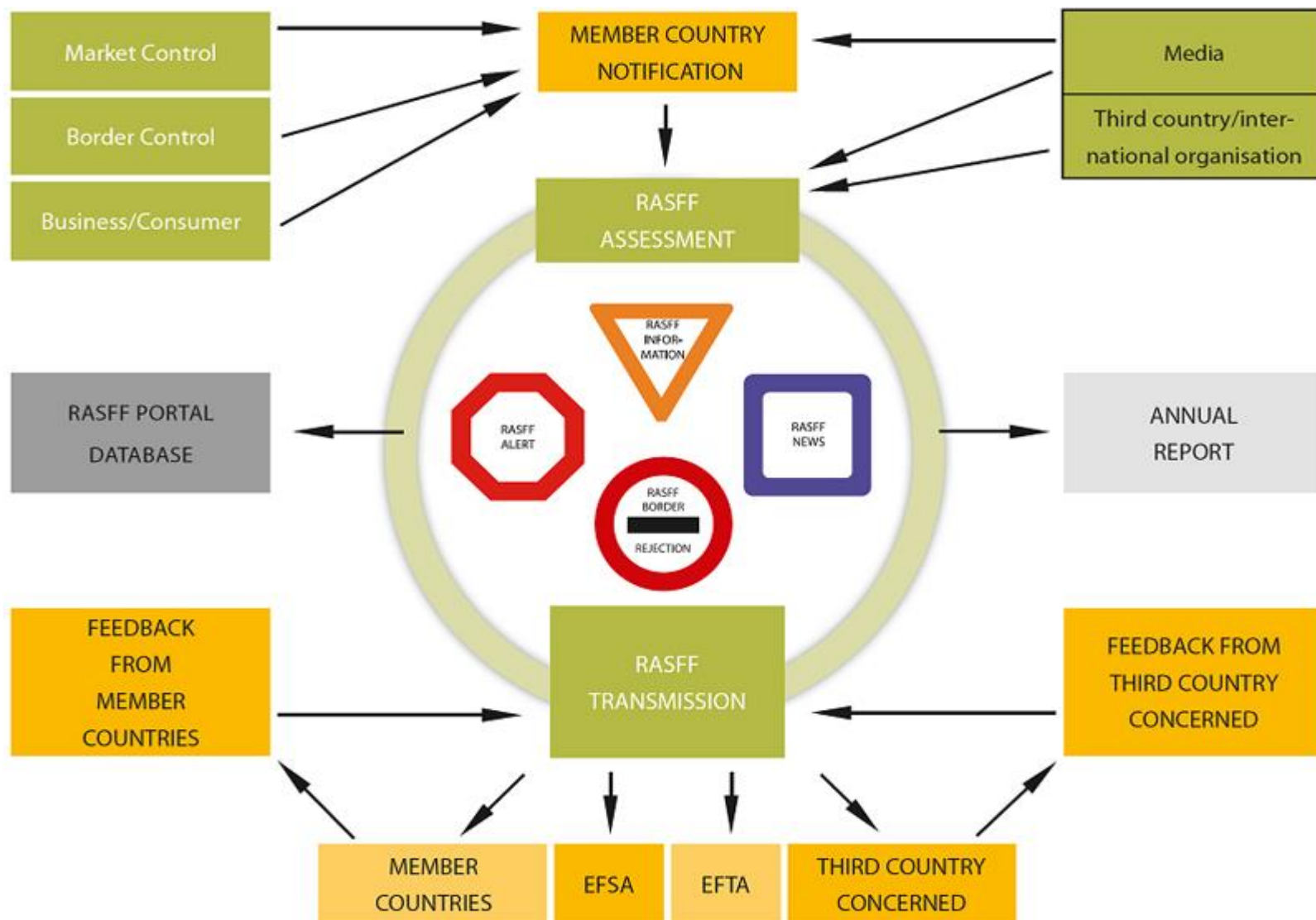
Członkowie RASFF

Punkty kontaktowe RASFF reprezentujące:

- Komisję Europejską
- Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności
- Państwa Członkowskie UE
- Kraje EFTA (Islandia, Lichtenstein, Norwegia, Szwajcaria)

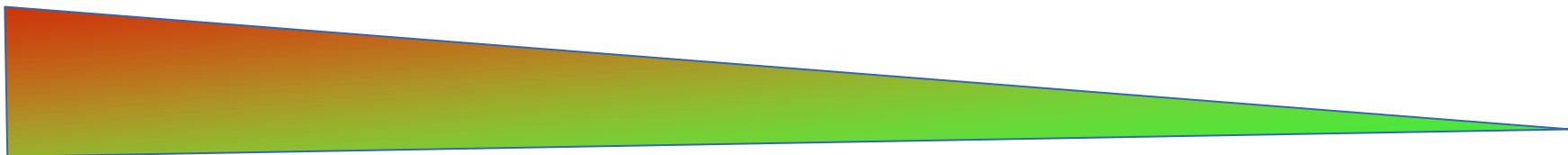
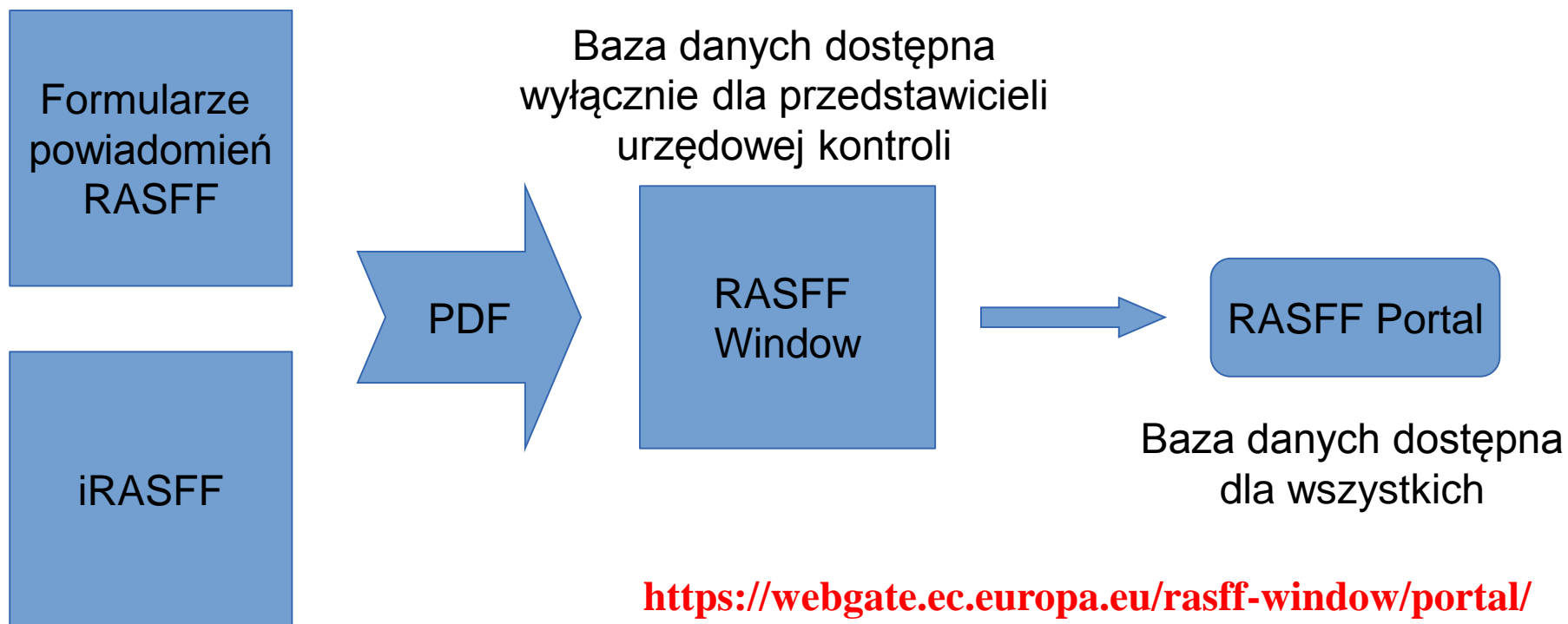

Obieg informacji

Narzędzia do zgłaszania powiadomień

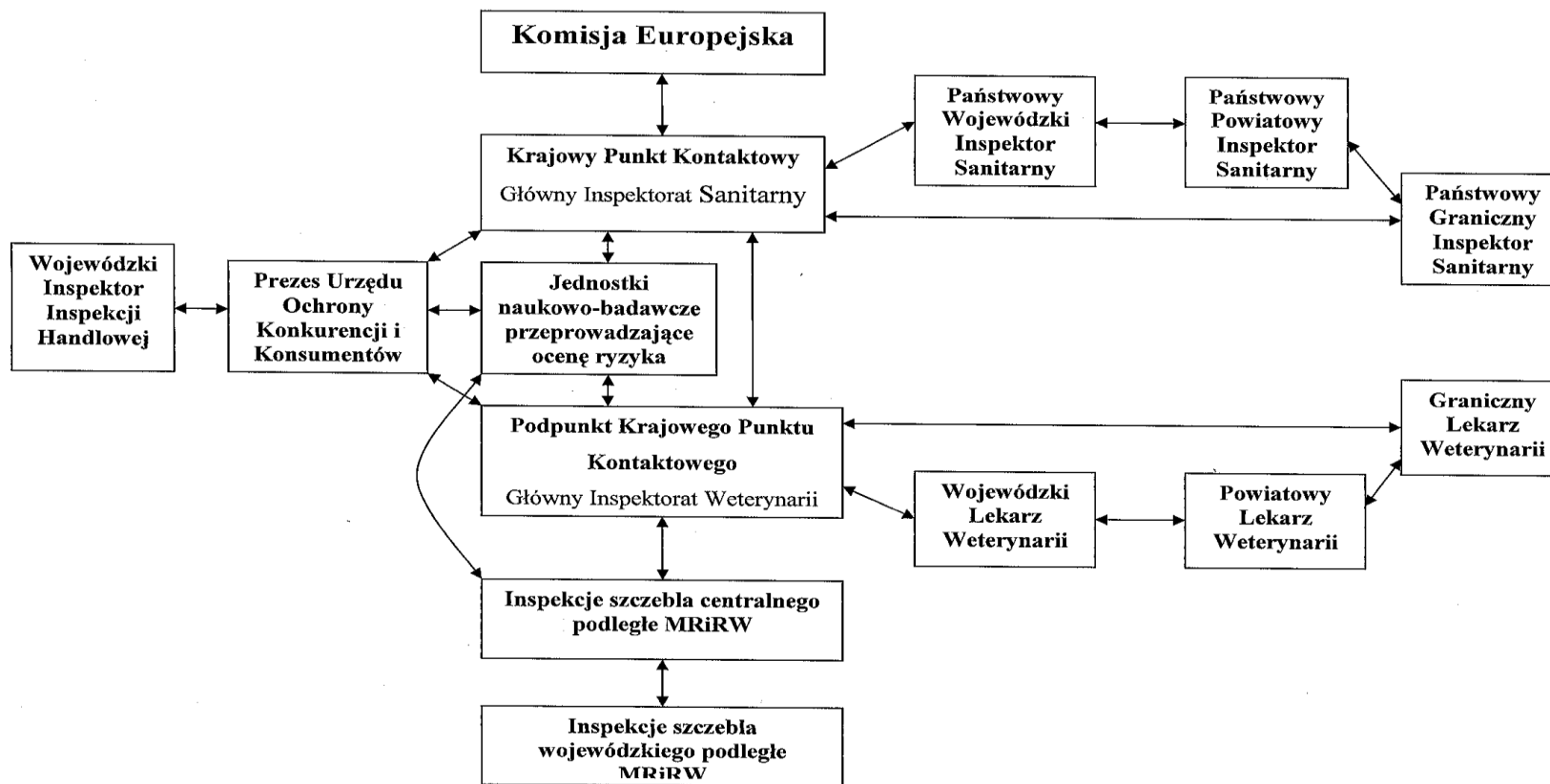
System RASFF w Polsce

**Zgodnie z art. 85 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia
Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF w
Polsce oraz:**

- prowadzi krajowy punkt kontaktowy (KPK) systemu RASFF,
- jest odpowiedzialny za funkcjonowanie KPK,
- powiadamia Komisję Europejską o stwierdzonych przypadkach niebezpiecznej żywności oraz pasz

SCHEMAT ORGANIZACYJNY SIECI RASFF w POLSCE

Powiadomienia zgłoszone przez Polskę do RASFF w 2014 r.

W okresie od 01/01/2014 do 31/12/2014 Krajowy Punkt Kontaktowy RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym (KPK RASFF w GIS) zgłosił 133 powiadomienia do systemu RASFF, w tym:

Powiadomienia	Suma
alarmowe	20
informacyjne w celu podjęcia działań	29
informacyjne w celu zwrócenia uwagi	28
news	1
o odrzuceniu na granicy	55
Suma końcowa	133

Ponadto KPK RASFF w GIS zgłosił w podanym okresie 420 powiadomień uzupełniających, w których poinformowano o działaniach podjętych w następstwie wykrycia produktów niebezpiecznych. Powyższe dane wskazują, że Polska jest jednym z najbardziej aktywnych członków sieci RASFF.

Powiadomienia zgłoszone przez Polskę do RASFF w 2014 r. – zagrożenia

Zagrożenie	Suma
Salmonella	22
niedopuszczalne składniki	16
WWA	13
składniki nowej żywności	10
aflatoksyny	9
ciała obce	9
pleśń	6
pozostałości pestycydów	6
zmiany organoleptyczne	5
migracja PAA	4
niedeklarowany gluten	4
migracja kadmu i ołowiu z obrzeża	3
pozostałości leków weterynaryjnych	3
gluten - przekroczenie	2
Listeria monocytogenes	2
migracja formaldehydu	2
SO2 - brak deklaracji	2

Zagrożenie	Suma
arsen	1
deoksyniwalenol	1
dioksyny	1
gorczyca - alergen	1
migracja globalna	1
nieprawidłowości w procesie prod.	1
ochratoksyna A	1
podejrzanie oszustwa	1
rtęć	1
substancje dodatkowe - niedopuszczalne	1
substancje dodatkowe - przekroczenie	1
wprowadzenie do obrotu przez niezatwierdzony zakład	1
zagrożenie encefalopatią	1
zakażenie bakteryjne	1
SO2 -przekroczenie	1

Suma końcowa

133

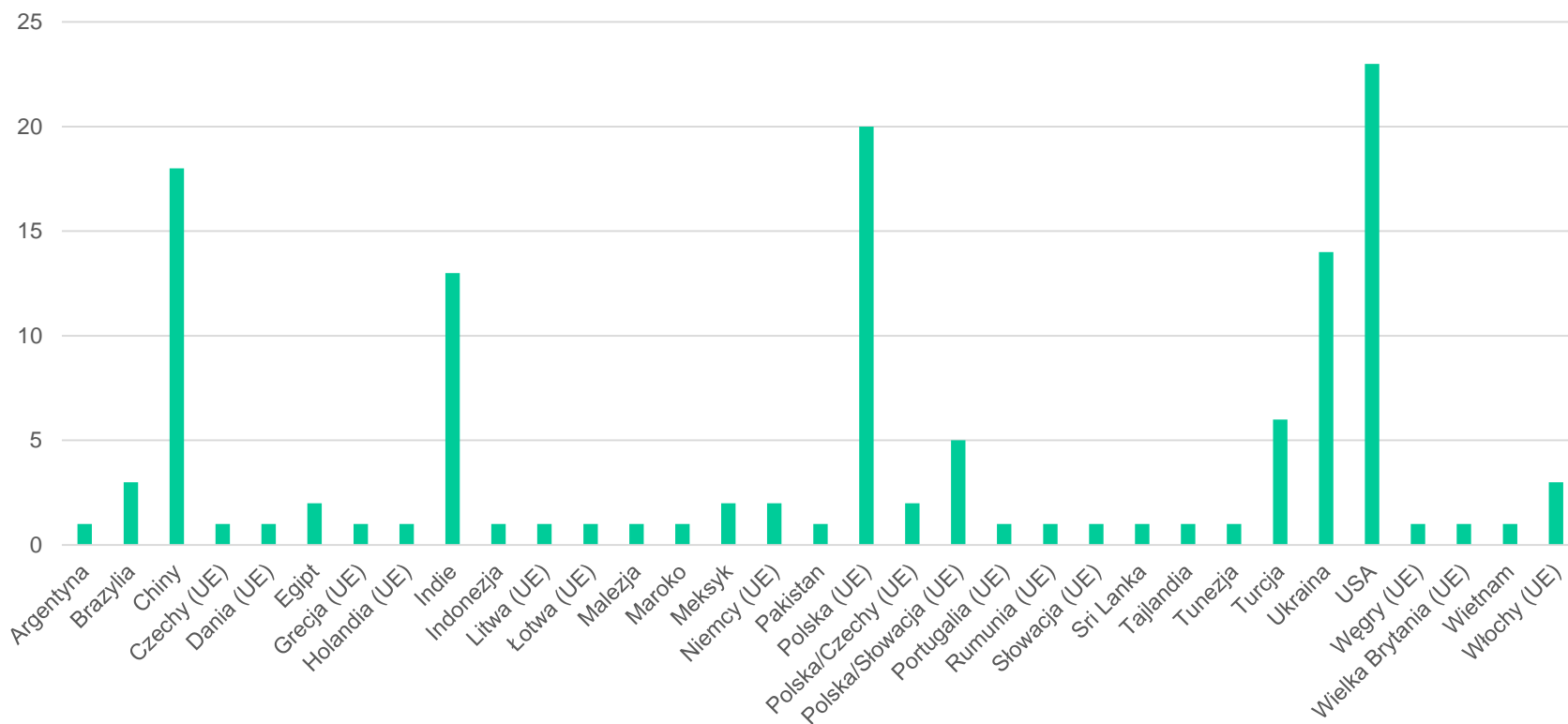
Powiadomienia zgłoszone przez Polskę do RASFF w 2014 r. – produkty

Kategoria produktu	Suma
żywność dietetyczna, wzbogacana, suplementy diety	26
owoce i warzywa	18
orzechy, produkty pochodne, nasiona	15
mięso drobiowe i produkty pochodne	14
łuszcze i oleje	11
wyroby do kontaktu z żywnością	9
materiały paszowe	8
zboża i produkty piekarnicze	7
zioła i przyprawy	7
mięso i produkty mięsne (inne niż drób)	4
ryby i produkty pochodne	4
kakao, kawa, herbata	3
mleko i produkty mleczne	2
inne produkty spożywcze/złożone	1
produkty gotowe i przekąski	1
słodycze	1
uboczne produkty poch. Zwierzęcego	1
zupy, buliony, sosy i przyprawy	1
Suma końcowa	133

Powiadomienia zgłoszone przez Polskę do RASFF w 2014 r. – pochodzenie produktów

Pochodzenie produktów zgłaszanych do RASFF przez PL w 2014 r.

Powiadomienia RASFF dotyczące produktów pochodzących lub wysłanych z Polski - zagrożenia (2014 r.)

Zagrozenie	Suma
Salmonella	40
Listeria monocytogenes	30
niedopuszczalne składniki	15
pozostałości pestycydów	8
ciała obce	5
niedeklarowany gluten	5
składniki nowej żywności	5
Campylobacter	4
pozostałości leków weterynaryjnych	3
aflatoksyny	2
deoksyniwalenol	2
dioksyny	2
gluten - przekroczenie	2
niedeklarowana soja - alergen	2
niedeklarowany sezam - alergen	2
THC	2
wirus WZW typu A	2
zmiany organoleptyczne	2
cynk, miedź, selen - przekroczenie	1
gorczyca - alergen	1

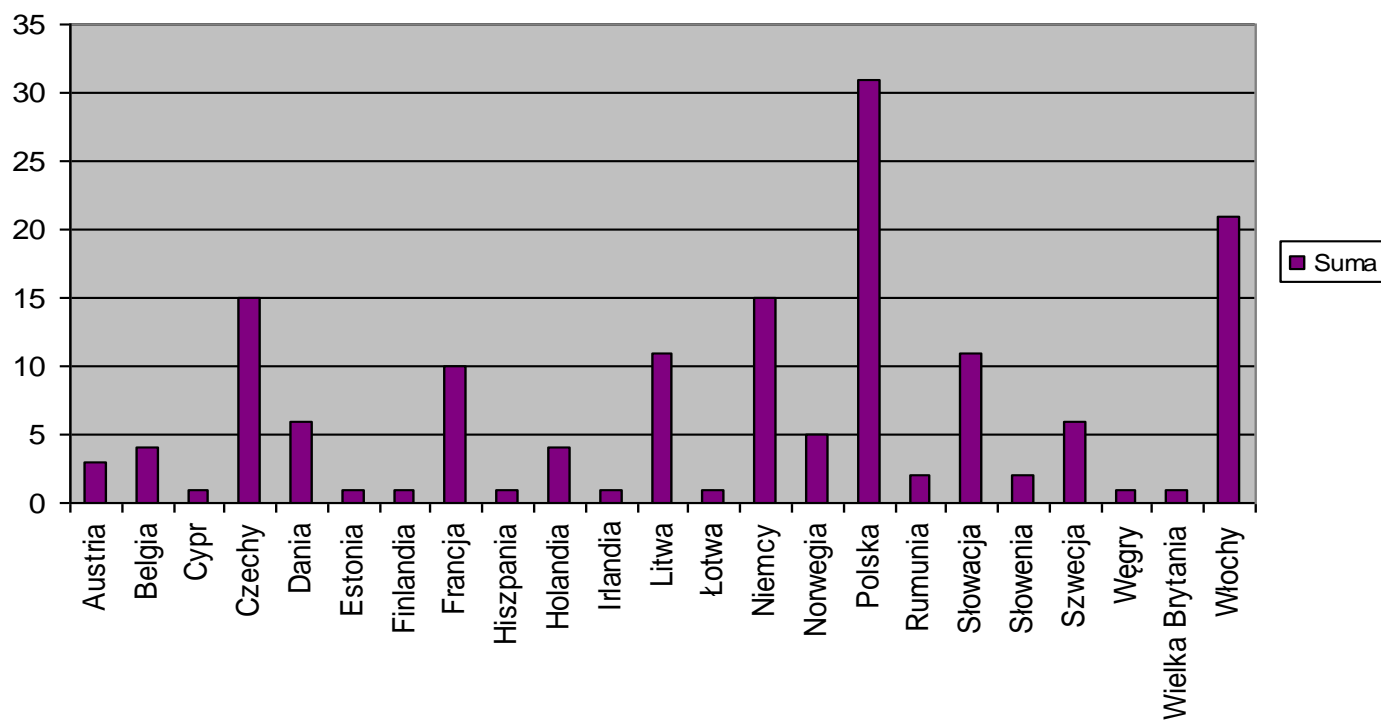
Zagrozenie	Suma
kadm - przekroczenie	1
kadm i ołów - przekroczenie	1
melamina	1
migracja formaldehydu	1
niedeklarowane migdały - alergen	1
nieodpowiednie oznakowanie	1
niewłaściwe oznakowanie	1
niewystarczająca obróbka termiczna	1
niezatwierdzony producent	1
norowirus	1
objawy pieczenia po spożyciu	1
ochratoksyna A	1
podejrzanie zafałszowania	1
potencjalna obecność węgla	1
STEC	1
substancja dodatkowa - przekroczenie	1
witamina B6 - przekroczenie	1
WWA	1
złuszczenie powierzchni	1

Powiadomienia RASFF dotyczące produktów pochodzących lub wysłanych z Polski - produkty (2014 r.)

Kategoria produktu	Suma
mięso drobiowe i produkty pochodne	31
ryby i produkty pochodne	27
żywność dietetyczna, wzbogacana, suplementy diety	23
owoce i warzywa	14
mięso i produkty mięsne (inne niż drób)	11
zboża i produkty piekarnicze	10
karma dla zwierząt domowych	9
materiały paszowe	6
mleko i produkty mleczne	4
orzechy, produkty pochodne, nasiona	4
słodycze	4
wyroby do kontaktu z żywnością	3
miód i mleczo pszczele	2
produkty gotowe i przekąski	2
dodatki do żywności i środki aromatyzujące	1
inne produkty spożywcze/złożone	1
kakao, kawa, herbata	1
zioła i przyprawy	1
Suma końcowa	154

Kraje, które zgłosiły powiadomienia RASFF dotyczące produktów pochodzących lub wysłanych z Polski (2014 r.)

Ostrzeżenia publiczne

- Od 2013 r. publikowane na stronie internetowej GIS
- Kierowane do opinii publicznej
- Przygotowywane przez Główny Inspektorat Sanitarny zgodnie z artykułem 10 rozporządzenia (WE) nr 178/2002
- System RASFF jest najczęstszym źródłem informacji dla ostrzeżeń publicznych dotyczących żywności

Powiadomienia RASFF - przykłady

Kaszki dla niemowląt i dzieci zanieczyszczone atropiną i skopolaminą

- Zagrożenie wykryte i zgłoszone do RASFF przez Niemcy, dystrybucja m.in. do Polski
- Wycofywanie wszystkich partii 5 produktów zawierających kaszę jaglaną
- Ocena ryzyka NIZP-PZH
- Ostrzeżenie publiczne zamieszczone na stronie GIS 17.12.2014 r.
- Najczęściej zadawane przez konsumentów pytania i odpowiedzi na te pytania również umieszczone na stronie internetowej
<http://gis.gov.pl/?lang=pl&go=content&id=25>

Powiadomienia RASFF - przykłady

Gronkowce koagulazo-dodatnie (10^5 – 10^6 jtk/g) w makaronie jajecznym

- Powiadomienie zgłoszone do RASFF przez Niemcy, produkt pochodzący z Polski
- Zgłoszone w piątek po godzinie 17, uruchomienie organów PIS z województwa wielkopolskiego poprzez telefon alarmowy, nawiązanie kontaktu z producentem i pierwsze informacje zwrotne do KPK RASFF w GIS około godziny 22
- Wstrzymanie produkcji w zakładzie i przeprowadzenie zabiegów myjąco-dezynfekujących
- Pobranie próbek produktów z bieżącej produkcji oraz od pracowników na nosicielstwo
- Decyzja producenta o wycofaniu wszystkich produktów wyprodukowanych od stycznia 2015 r.
- Dobra współpraca producenta z organami PIS

Podsumowanie

Wymiana informacji poprzez RASFF umożliwia Państwu Członkowskim prowadzenie **szybszych i bardziej skoordynowanych działań** w odpowiedzi na zagrożenia zdrowotne powodowane przez żywność lub pasze

Ponad 10 lat doświadczenia Głównego Inspektora Sanitarnego jako zarządzającego systemem RASFF w Polsce procentuje **wysoką oceną pracy** krajowego punktu kontaktowego RASFF w GIS zarówno przez **Komisję Europejską** (co jest potwierdzone w wynikach audytów prowadzonych w Polsce) jak i **inne kraje członkowskie RASFF**

Dziękuję za uwagę